

Aan de gemeenteraad
Kopie aan:
Wijkraden van Hoogvliet en Pernis.
Dorpsraden van Hoek van Holland en Rozenburg

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Op 18 oktober 2023 heeft demissionair minister voor Klimaat en Energie, in onder meer de Kamerbrief Nieuwe maatregelen netcongestie (bijlage 2), medegedeeld dat het elektriciteitsnet in grote delen van Nederland op slot gaat. Ook in Rotterdam is dit het geval voor Hoek van Holland, Rozenburg, Hoogvliet, Pernis, Europort en Botlek. In deze gebieden kan de capaciteit van grote aansluitingen voor afname van het elektriciteitsnet niet meer uitgebreid worden. Ook nieuwe grote aansluitingen zijn niet meer mogelijk. Bedrijven en organisaties die een aanvraag doen bij Stedin of TenneT worden op een wachtlijst geplaatst. Zij komen pas weer aan bod als er capaciteit vrijkomt op het net. Dit geldt onder meer voor aansluitingen van woningbouwprojecten met een grootverbruikaansluiting (d.w.z. alle gebouwen waarvoor een lift vereist is). Ontwikkelingen met een kleinverbruikaansluiting worden niet getroffen door de afgekondigde congestie. Net als aansluitingen die eerder zijn aangemeld en zogeheten autonome groei (lees: door de netbeheerder voorziene groei) op aansluitingen. Aansluitingen voor invoeding op het net van opwek van energie kunnen doorgaan.

Uit het congestiemanagementrapport dat is gepubliceerd blijkt dat netbeheerders er slechts beperkt in zijn geslaagd bedrijven over te halen om (tegen vergoeding) hun elektriciteitsgebruik aan te passen op de dan in het net beschikbare capaciteit. Daarom concludeert TenneT dat er alleen maar meer capaciteit vrij kan komen door het net uit te breiden. Dit gaat in de periode 2026 – 2030 gebeuren.

Het college betreurt de uitkomsten van het congestiemanagementonderzoek en staat op het standpunt dat zowel de netbeheerders als het betrokken bedrijfsleven dit veel eerder en met meer urgentie en collectief verantwoordelijkheidsgevoel hadden kunnen oppakken.

Het college gaat verder samenwerken met partijen in het congestiegebied om uitbreidingen van het net te bespoedigen. Een onderdeel hiervan is ook een oproep aan het Rijk om drastische maatregelen te treffen en procedures te versnellen.

In de Kamerbrief 'Nieuwe maatregelen netcongestie' heeft demissionair Minister Jetten een reeks nieuwe 'onorthodoxe' maatregelen aangekondigd om congestieproblematiek te verlichten waar dat mogelijk is. Het is op dit moment direct na de publicatie nog niet mogelijk om de impact van deze maatregelen te bepalen. In de komende maanden wordt er gewerkt aan een impactanalyse en doorvertaling van deze maatregelen voor Rotterdam. In het eerste kwartaal van het nieuwe jaar wordt uw raad hierover geïnformeerd.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

In het coalitieakkoord 'Eén stad' staat een heldere ambitie: nieuwe inwoners en bedrijven moeten niet in de rij hoeven staan voor een stopcontact. Dat blijkt nu voor (nieuwe) bedrijven in Hoek van Holland, Rozenburg, Hoogvliet, Pernis, Europoort en Botlek wel het geval te zijn.

Klimaat Actieplan Rotterdam (23bb006745)

Toelichting:

1. Wat is de situatie?

Hoogspanningsnetbeheerder TenneT heeft onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar op de uitwisselingspunten met het net van regionale netbeheerder Stedin. Stedin en TenneT kunnen daarom beide niet langer aan de groeiende vraag naar elektriciteit voldoen. Gebieden die oranje gemarkeerd zijn in en rondom het havengebied worden sinds publicatie van het congestiemanagementonderzoek met rood aangeduid op de capaciteitskaart van Netbeheer Nederland¹. Er is in Rotterdam sprake van zogenoemde *afnamecongestie*. Er is meer vraag naar elektriciteit dan dat er naar het gebied toe getransporteerd kan worden. Dat houdt in dat er géén nieuwe grootverbruik aansluitingen gerealiseerd kunnen worden en dat bestaande grootverbruik aansluitingen niet verzwaaard kunnen worden. In het havengebied zitten veel bedrijven juist wel te wachten op een grotere aansluiting, bijvoorbeeld ten behoeve van elektrificatie van fossiele processen in fabrieken en koelhuizen, elektrificatie van logistiek of walstroom. Deze grotere aansluiting kunnen zij pas weer krijgen als het net uitgebreid is. Deze situatie blijft gelden totdat het net verzwaaard is, in de periode tussen 2026-2030.

TenneT geeft aan in heel Nederland de investeringen fors op te voeren, maar dit is nog altijd onvoldoende om aan de vraag te kunnen voldoen. Zij verwachten dat er in 2026 voor het eerst weer een kleine hoeveelheid vermogen beschikbaar komt. Daarna is het wachten tot 2030. Dan wordt de capaciteit met het gereedkomen van de laatste benodigde uitbreiding verdrievoudigd. Hoe lang het havengebied hiermee vooruit kan hangt af van de nieuwe Cluster Energie Strategie. In de modellen houdt TenneT rekening met 'autonome groei' van kleinverbruikaansluitingen van bijvoorbeeld consumenten en kleine bedrijven. Ook woningbouw maakt hier onderdeel van uit. Dit kan vooralsnog allemaal aangesloten worden.

Op 18 oktober 2023 is het nieuws over de netcongestie ontwikkelingen wereldkundig gemaakt door demissionair minister voor Klimaat en Energie en TenneT. Op 18 oktober zijn eveneens de resultaten van het congestiemanagementonderzoek gepubliceerd (Bijlage 1).

¹ <https://capaciteitskaart.netbeheernederland.nl/>

Voor alle andere gebieden binnen de gemeente Rotterdam zijn er nog geen beperkingen van toepassing op het elektriciteitsnet. Deze gebieden hebben geen kleur op de congestiekaart, of hebben een gele markering. Voor de gele gebieden geldt dat er nog beperkt capaciteit beschikbaar is, maar in deze gebieden worden wel nog gewoon nieuwe aansluitingen aangelegd en bestaande aansluitingen vergroot.

2. Aanpak van het congestiemanagementonderzoek

Van TenneT en Stedin is de volgende informatie ontvangen over de aanpak van het congestiemanagementonderzoek. In het onderzoek hebben zij onderzocht of het mogelijk is om meer capaciteit op het bestaande net vrij te maken. Dit doen zij door bedrijven een vergoeding te bieden om tijdelijk minder vermogen van het net te vragen. Hierdoor zou er - ondanks de congestie - toch ruimte op het transportnet beschikbaar kunnen komen voor nieuwe aansluitingen. Tijdens het congestiemanagementonderzoek zijn zowel bedrijven gesproken met een TenneT-aansluiting als met een Stedin-aansluiting. Deze bedrijven geven aan dat zij rekenen op hun gecontracteerde capaciteit. Dit is van belang om investeringen te kunnen blijven doen in hun locatie in Rotterdam. Flexibel omgaan met transportcapaciteit kan daarom ook niet afgedwongen worden. TenneT en Stedin hebben aangegeven niet te stoppen met deze gesprekken na het publiceren van het congestiemanagementonderzoek. Samen met de flexibiliteitscoördinator die de demissionair minister voor Klimaat en Energie gaat benoemen zullen de netbeheerders naar eigen zeggen bedrijven blijven benaderen, indien nodig op bestuursniveau. Naar verwachting zal de business case van flexibiliteit leidend blijven voor de beslissing of bedrijven meedoen of niet.

Daarnaast is aan de maandelijkse clustertafel, waar onder andere gemeente Rotterdam deelnemer van is, sinds 17 november diverse malen aandacht geweest voor de problematiek in de haven waarin flexibiliteit een sleutelrol heeft. Via de nieuwsbrief van Deltalinqs is in december 2022 een oproep tot flexibiliteit gedaan. Naast de gesprekken hebben de netbeheerders samen met het Havenbedrijf en Deltalinqs op 16 mei een webinar georganiseerd. Hier waren 100 deelnemers aanwezig. Op de halfjaarbijeenkomst van Deltalinqs Climate Programme van 3 juli is de problematiek door Stedin nogmaals toegelicht en op de agenda gezet. Op het Rotterdamse congres Recharge Earth in september is flexibiliteit onderwerp van gesprek geweest in een door Stedin gehoste ronde tafel.

3. Uitkomsten van het congestiemanagementonderzoek

Er is tijdens het congestiemanagementonderzoek wat flexibel vermogen gevonden bij bedrijven. Helaas wordt het grootste deel van deze flexibiliteit niet op de juiste plek in het net aangeboden. Dit flexibele vermogen zal de knelpunten op het net daarom onvoldoende verminderen. Slechts 10% hiervan is wel op korte termijn bruikbaar als flexibiliteit. Deze flexibiliteit is echter volledig nodig om aan de al gecontracteerde capaciteit te voldoen. Dit is een belangrijk inzicht uit het congestiemanagementonderzoek. TenneT en Stedin zijn erachter gekomen dat het moment van de vooraankondiging van congestie (de melding van 17 november 2022), waarop de wachtlijst is begonnen, achteraf gezien eerder had moeten plaatsvinden.

4. Benodigde netuitbreidingen

Mede gezien de fundamentele langjarige ingrepen die grote bedrijven moeten doen om hun kapitaalintensieve fabrieken klaar te stomen om flexibel gebruik te maken van elektriciteit, zal de oplossing voor netcongestie de komende jaren vooral moeten komen

van netuitbreidingen. Investeren voor extra capaciteit betekent: bouwen van extratransformatorcapaciteit en hoogspanningsverbindingen. Voor TenneT zijn dit in het Havengebied onder andere 3 extra transformatoren die 380 kilovolt (KV) omzetten naar 150 KV in Simonshaven (gemeente Nissewaard), nieuwe verbindingen vanaf Simonshaven naar hoogspanningsstations Botlek en Geervliet, en uitbreiding van deze beide stations. Stedin investeert ook in het havengebied. Voor bedrijven aangesloten op het Stedin-net is het vaak het geval dat zowel de relevante Stedin- als de TenneT-projecten moeten zijn afgerond voordat de congestie is opgelost. Een voorbeeld hiervan is het station Merwedeweg. De uitbreidingen van het net zijn opgenomen in het Meerjarenprogramma Investerings Energie en Klimaat (MIEK). Daarin is de volgende planning opgenomen:

Station	Project	Voorlopige geplande ingebruiknamedatum zoals gecommuniceerd in MIEK 2022
Simonshaven (gemeente Nissewaard)	Het uitbreiden van de 380kV-installatie van station Simonshaven	2027
	Het uitbreiden van 380kV-station Simonshaven met twee 380/150kV-transformatoren en de aanleg van twee 150kV-circuits (transformatorkabels).	2027 - 2029
Europoort	Het realiseren van een nieuw 380kV-station in de Europoort (werknaam 380kV-station Europoort) met drie nieuwe 380/150kV-transformatoren.	2030-2032
	Het vervangen en uitbreiden van het bestaande 150kV-station Europoort.	2025
Oudeland - Petroleumweg	Het realiseren van een nieuw 150kV-station nabij Oudeland (voorlopige werknaam Rotterdam Petroleumweg).	2025
Botlek	De vervanging/uitbreiding van het bestaande 150kV-station Botlek en het verzwaren van de 150kV-transportcapaciteit tussen Geervliet Noorddijk en Botlek.	2027-2029
Merwedeweg	Het realiseren van een nieuw 150kV-station in het noordwestelijk deel van de Europoort (voorlopige werknaam Merwedeweg) en	2027

	het verzwaren van de 150kV-transportcapaciteit tussen Europoort en Theemsweg.	
--	---	--

Uit gesprekken blijkt dat met name de ingrepen in station Simonshaven (gemeente Nissewaard) essentieel zijn om de congestieproblemen op te lossen. Dit lijkt de flessenhals in het net te zijn.

5. Wat betekent dit voor Rotterdam?

De impact van de congestie zoals op 18 oktober 2023 afgekondigd door TenneT raakt meerdere ambities en plannen in onze gemeente:

- Industrie en MKB
 - In de Cluster Energiestrategie Rotterdam-Moerdijk die in september 2022 gepubliceerd is zijn 8 sleutelprojecten omschreven. Een groot deel van deze projecten is afhankelijk van beschikbare capaciteit op het elektriciteitsnet.
 - Daarnaast hebben bedrijven in het Havengebied verduurzamingstargets voor 2030. Vanwege de grote omvang moeten deze bedrijven nu al beginnen om 2030 te halen. Als de gevraagde netcapaciteit hiervoor pas in 2030 beschikbaar komt, zal het lastig worden voor deze bedrijven om de targets te halen.
- Walstroom
 - Alleen de al bekende en voor 17 november 2022 aangevraagde aansluitingen voor walstroom kunnen in het congestiegebied doorgang vinden. De meeste bekende walstroomprojecten bevinden zich buiten het congestiegebied.
- Gebiedsontwikkeling en woningbouw
 - Het congestiegebied is breder dan het Rotterdamse Havengebied, ook de leefgebieden Hoek van Holland, Rozenburg, Hoogvliet, Pernis worden hierdoor geraakt. Gestapelde bouw (d.w.z. alle gebouwen waarvoor een lift vereist is) zal niet meer altijd vanzelfsprekend zijn tot er extra capaciteit vrijkomt, maar dit blijft maatwerk. Hier zijn wel steeds meer technische oplossingen voor in de markt.
 - Er zijn zover bekend nog geen woningbouwprojecten die vertraging en/of financiële derving ondervinden als gevolg van de congestiemelding. Er bestaat een risico dat als gevolg van de congestiemeldingen gebiedsontwikkelingen/grondexploitaties in Hoek van Holland, Rozenburg, Hoogvliet of Pernis mislopen of vertragen. Het zal dan met name gaan over gebiedsontwikkelingen die nog niet bekend zijn bij de netbeheerder en waarin de gebouwen een grootverbruikaansluiting noodzakelijk is (bijvoorbeeld voor een lift). Dit wordt voortdurend gemonitord.
- Elektrische mobiliteit
 - Vanaf 2025 is de Rotterdamse binnenstad een Zero Emissie zone voor stadslogistiek. Dat resulteert voor de bedrijventerreinen in de getroffen congestiegebieden in een forse laadbehoefte. Voor deze bedrijventerreinen geldt dat zij zeer beperkte mogelijkheden hebben om dit te faciliteren. Voor bedrijventerreinen rondom de stad, waar de grootste laadbehoefte als gevolg van de Zero Emissie zone voorzien is, is dat deze nog steeds mogelijkheden hebben om laadinfrastructuur aan te leggen.
- Duurzame opwek
 - De afkondiging structurele congestie voor een deel van onze gemeente betreft afnamecongestie – er is onvoldoende netcapaciteit voor de vraag

naar elektriciteit. Dat betekent dat onze ambities t.a.v. duurzame opwek *niet* in het gedrang komen en doorgang kunnen vinden. Meer duurzame opwek realiseren kan voor een bedrijf het probleem mogelijk deels oplossen.

Nu congestie definitief is afgekondigd kan de balans opgemaakt worden over de gevolgen van de congestiemelding op gemeentelijke doelen en ontwikkelingen binnen de gemeente Rotterdam. Dit zal in de komende maanden uitgevoerd worden en hierover zal gerapporteerd worden.

6. Wat doet de gemeente?

In december 2022 heeft minister voor Klimaat en Energie het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) aangeboden aan de Tweede Kamer, waarin drie actielijnen beschreven staan om netcongestieproblematiek aan te pakken: (1) sneller bouwen, (2) sterker sturen en (3) het vergroten van flexibele capaciteit. Het oplossen en voorkomen van netcongestie is een taak en verantwoordelijkheid van netbeheerders TenneT en Stedin, waarin gemeenten netbeheerders kunnen ondersteunen en waar nodig faciliterend kunnen optreden.

Per actielijn zet de gemeente in op de volgende acties:

- Sneller bouwen
 - TenneT en Stedin werken de komende jaren hard aan het uitbreiden van het elektriciteitsnet. Als gemeente kunnen wij de netbeheerders ondersteunen in de versnelling hierop door vergunningsaanvragen en ruimtelijke procedures, zoals het verkrijgen van grondposities, zo voorspoedig mogelijk te faciliteren.
- Sterker sturen
 - Gemeente Rotterdam en Stedin werken nauw samen om het uitwisselen van informatie over energievraag en aanbod en ook beschikbare en benodigde ruimte voor infrastructuur te verbeteren.
 - In oktober heeft Gemeente Rotterdam in G4 verband een zienswijze ingediend op het door de ACM voorgestelde afwegingskader voor het maatschappelijk prioriteren van schaarse netcapaciteit in geval van netcongestie (bijlage 3).
- Vergroten van flexibele capaciteit
 - De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om bedrijven te helpen met flexibel energieverbruik.
 - De programma's Verduurzaming Bedrijventerreinen en Energiesystemen verkennen op dit moment de mogelijkheden in Rotterdam om te komen tot zogeheten Energy Hubs. Dit zijn bepaalde geografische gebieden waarbij lokale productie en afname slim aan elkaar gekoppeld worden, zodat er minder energie van en naar het gebied getransporteerd hoeft te worden.

In navolging van het LAN wordt de governance rond de congestieproblematiek vorm gegeven in de Energy Industry Board Rotterdam, waarin het Havenbedrijf Rotterdam, TenneT en Stedin onder voorzitterschap van de clusterregisseur samenwerken. Hierbinnen zijn langs de lijnen van het LAN 9 werkpakketen opgesteld om het congestieprobleem in het Havengebied aan te pakken. Op bestuurlijk niveau is afgesproken dat de gemeente Rotterdam een bijdrage levert op basis van de gemeentelijke rol.

Naast de acties uit het LAN en de bijbehorende werkpakketen ligt er ook een belangrijke actie in de lobby richting het Rijk. Het Rotterdams havengebied is van groot belang voor

de nationale klimaatdoelstellingen. Congestie gooit hierbij roet in het eten. We moeten versnellen met de uitbreiding van het net om de klimaatdoelstellingen in zicht te houden. Dit vraagt om een andere mentaliteit en andere wettelijke termijnen en procedures bij de realisatie van hoogspanningsstations en -verbindingen. Deze oproep zal verder gecoördineerd worden met onder andere het Havenbedrijf Rotterdam en Deltalinqs.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,
V.J.M. Roozen

De burgemeester,
A. Aboutaleb

Bijlagen

1. Congestiemanagementrapport
2. Kamerbrief Nieuwe maatregelen netcongestie
3. Publieke consultatie G4 over het maatschappelijk prioriteringskader